

Een ode aan den Joe

Zo heb ik den Joe gekend als Kerel en als Leider.

Den Joe heette vroeger gewoon: de Jan Mijlemans. Dat was toen hij bij de Burchtknapen en de Knapen was. De Jan is pas Joe geworden toen hij bij de Kerels kwam. Daar is ook de legende van den Joe begonnen. Den “Joe” heeft ongetwijfeld veel van zijn genen aan het DNA van de Chiro doorgegeven. Er zijn er zo nog velen: uit mijn tijd (1949-1962) denk ik aan ZEH Albert Peeters (Onze Eerwaarde), leiders Juul Marien, Louis Vaes, Harry Heylen ... Het zou goed zijn alle anderen uit latere periodes ook eens door te lichten. Den Joe heeft blijkbaar de truuk gevonden om nog lang bij de Chiro te blijven: als conciërge in het Kranske, als volwassen begeleider, met de muziekkapel enz... Dus den Joe heeft ongetwijfeld veel invloed gehad. Daarom geef ik nu uit mijn herinneringen een getuigenis van hoe den Joe was in zijn jaren bij de Kerels en als leider. Dat was in de jaren 1955 tot 1962 - dan is den Joe bij de para's gegaan.

Wat ik me in de eerste plaats van den Joe nog kan herinneren, is zijn durf en onverschrokkenheid. Als er weer eens een bal op het dak van “de Kring” geraakt was, dan sprong den Joe gewoon uit het venster van de trapzaal van de Chiro in de dakgoot van “de Kring”. Voor wie het niet zou weten: de “Kring” bevond zich in het lange gebouw rechts van de vroegere Chirolokalen in het Kranske. Daarvoor moest den Joe ongeveer 1m50 ver en een meter naar beneden springen onder een hoek van 45 graden op zo’n 4 meter hoogte in het ijle. Den Joe landde altijd goed in de dakgoot en gooide dan de bal - en de andere die hij vond - naar beneden. Dan sprong hij gewoon terug het venster van de Chiro binnen,

zonder aanloop vanuit een dakgoot schuinweg een meter hoog springen en anderhalve meter ver, met onder u een gapend gat van 4m en de harde stenen van de koer. Doe het maar eens na. Ik geloof dat alleen den Berre Van Bouchout dit ook dierf. Ik krijg het nog altijd koud van als ik eraan denk. Soms werd er al eens een bal in de dakgoot van de meisjesschool gesjot: zo’n 12 m hoog. Den Joe kroop dan langs de regenwaterpijp omhoog en wandelde een tijdje in de dakgoot rond tot hij alle ballen die hij kon vinden naar beneden gegooid had. In geen tijd liet hij zich dan weer terug naar beneden zakken langs de regenwaterpijp.

Den Joe was ook een van de weinigen die van de spoorbrug van Nazareth in het kanaal dierf te springen. Voor vijf frank haalde den Joe een gloeiende kool uit de stoof in het kerelslokaal, die stoof was zo’n kleine potkachel die met eierkolen werd gestookt. Ongelooflijk hoe vlug den Joe daar dan een kool kon uithalen zonder zich te verbranden. Ik heb hem dat nooit iemand zien nadoen... Als we hout nodig hadden voor de grote kachel in het Knapenlokaal pakte den Joe één van de vele afgedankte schoolbanken die in een kot achter onze lokalen stonden en zwierde die met zijn 2 handen zo krachtig tegen een muur dat ze in gruzelementen uiteen vloog. Wat overbleef stampten we dan in stukken tot het hout klein genoeg was om in onze stoof te kunnen steken.

Den Joe was ook voor niet veel verlegen. Op een keer hadden we boven op de zolder boven de Kring een reeks afgedankte heiligenbeelden gevonden in krijt. Krijtjefkes dus. Ideaal om lijnen te trekken op de koer. Den Joe nam dan zo'n hele Sint Jozef of Sint Antonius vast, hield die ondersteboven en trok met de kop van het beeld dikke lijnen over de koer. Dat was echt wel een stom zicht! Als de kop op was had den Joe wel een probleem want de beelden waren hol en dan werden het wel heel dikke lijnen. Zo'n beeld werd dan oneerbiedig stuk geslagen en zo hadden we voor jaren gratis krijt om lijnen te trekken of om liedjes op het bord te schrijven. O ja, dat kon den Joe ook goed: zingen en zangstonde geven. In de jaren 1955-1960 waren we allemaal nogal fel onder de invloed van de Vlaamse en zelfs Dietsse romantiek: Rodenbach, Vliegt den Blauwvoet, de Kerels van Vlaanderen, Kerlingaland, Tijn en Nele, Klaas en Soetkin waren nooit veraf. Den Joe ging daar zeker helemaal in op.

We zongen samen met hem het mooie strijdlied: "Als Uilenspiegel is opgestaan en trekt door de Nederlanden, de Dietsers zullen met hem gaan en dra zal de storm ontbranden! Met een groet aan de dag. En een vloek aan de nacht. Zijn wil en zijn wet is leven!" Als den Joe dat zong dan zag je dat hij het meende... We droegen toen ook allemaal een zwartgeverfde legervest met daarop een deel Vlaamse leeuwen en we droegen ook een heel korte zwarte floeren broek met een lederen koppelriem met koperen gesp - die maakten de mannen van de vakschool - met op de gesp een runeteken gesoldeerd. Dat runeteken betekende "Onsterfelijk, boven de dood verheven!" En dan droegen we nog zwarte bottinnen met getten. Straf hé!

In de winter liepen we met den Joe op kop bij min 10 in ons bloot bovenlijf met alleen een short aan - en sloefen natuurlijk - met een man of tien rond de vesten. We zorgden altijd dat we de Antwerpstraat passeerden als al het volk naar de cinema's ging - Toen ging er nog hele drommen mensen naar de cinema. Echte provo's, halve hooligans, dat waren we. Maar het was wel plezant. Ik zou echt veel geld geven om dit nog eens te kunnen doen!

Op den Joe konden we ook altijd rekenen als er iets misgelopen was. Zo waren we op een mooie juli avond na het avondwoordje van onze Eerwaarde om 9 u 's avonds nog een friet gaan eten aan het kraam van de Leon aan de brug over de Nethe bijna aan het Fortuin. We vonden het te vroeg om naar huis te gaan en we gingen nog wat rondwandelen langs de Nethe. Ergens aan de Mol zagen we een mooie vissersboot liggen en we vonden dat we daar wel eens een tochtje konden mee maken. Er was maar een roeispaan maar den Joe zei dat ge daar kon mee wrikkelen - tzt de spaan langs achter zo wat heen en weer bewegen zodat ge kon varen. Behalve den Joe en ikzelf was ook de Jaak Van Ouytsel en de Polle Gauthier erbij. We maakten de boot los en de Joe begon enthousiast te wrikkelen, vooruit dat dat ging! Het was echt een prachtige avond - op zo eentje moet Guido Gezelle zijn gedicht "Dien avond en die Roze" geschreven hebben. Het was echt romantisch om zo onder de sterrenhemel onder het gewrikkel van den Joe over de Nethe te schuiven. De Polle had een pakje Tigrasigaretten bij waarvan we er allemaal een paar oppaften. We noemden de boot dan maar ineens "den Tigras". Eigenlijk rookten we toen allemaal pijp, niet omdat dat lekker was maar het stond stoer. We rookten ook "Semois" grove snee in zo van die puntzakken. Er was ook fijne snee en die was beter te roken, maar grove snee, ja dat klonk beter...

Niet dat den Joe moe werd, maar we mochten allen om beurten eens wrikkelen. Ik mocht ook eens en het ging gemakkelijker dan ik dacht. Zo ergens halverwege Duffel aan het Hof van Ringen vonden we het ver genoeg en we keerden de boot. Verdorie, hoe hard we ook wrikkelden, we geraakten maar niet vooruit, integendeel, we dreven verder door naar Duffel. Zelfs den Joe kon het niet. Meteen wisten we hoe sterk het getij op de Nethe wel was. Er was niets aan te doen - naar de kant, de boot goed vastmaken en dan te voet naar huis. Het kon natuurlijk niet dat we de boot daar maar zouden laten liggen - bij opkomend tij moest die terug naar zijn ligplaats gebracht worden. De Jaak en ikzelf zaten in het College - van brossen of te laat komen was daar geen sprake, de Polle moest om 8u al op zijn werk zijn. In de Vakschool was er blijkbaar wel wat te regelen en de volgende dag stapte den Joe in alle vroegte alleen terug naar Duffel, dreef met de boot terug naar Lier en legde den Tigra terug netjes op zijn plaats. Bedankt Joe!

Op fietstocht was den Joe altijd op zijn best: hij en zijn boezemvriend, den Berre Van Bouchout reden altijd op kop en legden ons een hoog tempo op. Ik denk dat dat zo een gemiddelde van een 22 à 25 km per uur was, en dat met een zware bagage, niet alleen een tent - iedereen had er een stukje van - een slaapzak maar ook nog potten poepgelei en pakjes soep en dat dan nog met fietsen met in het beste geval 3 versnellingen. Alleen den Joe en de Berre hadden toen al fietsen met een zestal versnellingen.

Zo deden we in 1959 een fietstocht naar de Moezel: langs Keulen heen en langs de Vogezen en de Ardennen terug, alles bijeen een 1000 km op een week. Er waren dagen dat we 165 km fietsten. Het ging er sober aan toe - in cafés of frituren kwamen we niet en het dieet was ook al niet geweldig: 's morgens brood met poepgelei en water, 's middags weer brood met poepgelei en water en 's avonds weer brood maar dan met soep of pap. Ik weet nog dat we voor die hele week 21 frank de man of - voor het jong volk - een halve euro de man hadden opgemaakt. Den Joe sneed altijd het brood met zijn dolk. We kregen dan een "knoeft" van hem - tzt een stuk hobbelig afgesneden brood van 20 cm lang, 10 cm breed en een 5cm of meer dik naargelang

waar het afgesneden werd. Daarop natuurlijk een ferme kwak meegebrachte poepgelei - we moesten allemaal 2 potten meebrengen. Water vroegen we ergens bij een boer, we kregen dan meestal een emmer waar we konden uit scheppen. Eigenaardig detail - die blootstelling aan allerlei mogelijk besmet water moet onze immuniteit verbeterd hebben. Een paar weken later waren we samen met heel onze Chirogroep op bivak ergens op een verlaten boerderij in Wijgmaal. Daar werd water gedronken uit de waterput en iedereen op het bivak werd er doodziek van en na 3 dagen moesten we opbreken en naar huis. Wie evenwel niet ziek werden waren degenen die de fietstocht naar de Moezel hadden meegemaakt... Zo ziet ge maar.

Op fietstocht hield den Joe alles in het oog: als iemand niet kon volgen dan vroeg hij den Berre wat trager te rijden en hij liet zich afzakken om de achterblijver bij te brengen. Dat is me dikwijls overkomen want ik was maar een slap collegestudentje. Den Joe kwam dan naast je rijden, stak zijn arm uit, haakte die achter je schouder en dan begon hij te trappen en je ging vooruit dat ge dacht ineens een turbo op je fiets te hebben. Als we terug bij waren bleef den Joe achter u rijden tot hij zeker was dat ge terug kon volgen. Als het niet ging werd er gestopt en was het wat rusten langs de kant van de weg. "De groep is zo sterk als het zwakste lid" was zeker toen geen ijdel woord...

Den Joe was ook goed in talen: in Duitsland heb ik hem eens “tswantsig kuche” en in Frankrijk “vingt pistolets et 5 pains français” weten bestellen. Enfin met wat gewijs kwam dat wel goed... In het Vlaams vond den Joe voortdurend nieuwe woorden uit. Ik had het al over “knoeft” voor een stuk brood, maar dat woord werd ook gebruikt voor stomme en ezelskop. Een fiets was voor den Joe “ne neuts” of “een trapijzer”, een brommer was “ne smoervelo”. Een vormeloze rugzak of een groot uitgevallen neus was “ne fagoempel”. Een familiefles cola was “een fles grote Cola”, goed gevonden eigenlijk. Een “appelbeignet” op de foer was “nen appelbiljee”. Den Joe was ook creatief in zijn vervoegingen - het was voor hem “geven, gaf, gegeven” want het was toch ook “nemen, nam, genomen”. En waarom niet eigenlijk: “Ik heb hem ne neuts gegeven.” klinkt toch heel wat beter als “Ik heb hem een fiets gegeven.”. Als den Joe kwaad was op iemand - bv op ene die met autostop niet wou stoppen dan noemde hij hem “nen triestige meute” of “nen wriedigen eurk”. Ik heb dat overgenomen en mijn vrouw weet goed dat als ik iemand “nen triestige meute” noem, dat het dan heel erg is en dat ze moet oppassen. Ik vraag me af of er zo nog van die uitdrukkingen verder leven in de Chiro. Misschien zijn er ondertussen wel veel meer bijgekomen.

Den Joe kon ook alle instrumenten van de muziekkapel bespelen en aanleren. Vooral trompetten kon hij goed. Ik zie hem nog altijd samen met onze diepbetreurde leider Louis Vaes - die ook fantastisch kon blazen - trompetten om de formatie te openen - heel het Kranske en de Kerkstraat konden het horen. Ze konden ook heel goed “de kolonel” blazen. De tekst van de “kolonel” is niet zo netjes en ik zal het hier dan ook niet volledig neerschrijven maar de kolonel moet dringend iets doen en hij heeft daar papier voor nodig: “De kolonel moet teuteu, de kolonel moet teuteu geftem papier, geftem papier: de kolonel is hier...! Geweldig!

Al bij al was den Joe in zijn kerelstijd en als leider een “coole” gast die echt beantwoordde aan het Chiro-ideaal - altijd blij en opgeruimd, kranig, fier en vooral trouw en een goede kameraad.

Moge den Joe nog lang leven!

Luk Kennis

Bij de Chiro van 1949 tot 1962

Leider Knapen 1959-1962

